

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-370

7.4.2026

If Skadeforsikring NUF

Retts hjelp

Tvist med nabo om adkomstvei – én eller flere tvister?

Sikrede ble i 2023 innvilget dekning under sin retts hjelpsforsikring for tvist med sin nabo om en servitutt og flytting av VA-ledninger. Tvisten ble løst i 2023 ved et forlik. I avtalen partene hadde inngått, som besto av 19 punkter og var relatert til flytting av VA-rør, så fremgikk det i pkt. 1 hva partene var blitt enige om med hensyn til bruk og tilpasning av eksisterende felles infrastruktur og ny bebyggelse. Det var også inntatt punkter om utarbeidelse av vei over sikredes adresse, herunder pkt. 12 som omhandlet hvordan veien skulle opparbeides med grøfter, veibredde, tilpasses eksisterende infrastruktur m.m. I 2025 søkte sikrede om en ny retts hjelpdekning for tvist om ulovlig opparbeidelse av vei og terrenginngrep på deres eiendom. Foretaket avslo 28.5.25 søknaden om ny dekning og hevdet det iht. vilkårene gjaldt samme tvist det var innvilget dekning for i 2023. Sikrede var uenig og hevdet det ikke var en videreføring av tidligere VA-tvist som ble avsluttet ved forlik i 2023. Sikrede påpekte at sakene bygde på ulikt faktisk og rettslig grunnlag uten tidsmessig sammenheng, herunder at den nye saken gjaldt nye fysiske og rettsstridige handlinger på sikredes eiendom utført nesten to år senere. Foretaket fastholdt at det var en fortsettelse av den opprinnelige tvisten. Nemnda kom til at tvisten om veien var en videreføring av tvisten om VA-ledningen, og at det derfor ikke var grunnlag for ny retts hjelpdekning.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om retts hjelpdekning, og spørsmål om det foreligger en ny tvist.

Sikrede har retts hjelpsforsikring som ifølge pkt. 1.4 I omfatter «utgifter - saksomkostninger - ved tvist oppstått i forsikringstiden, og hvor tvisten hører inn under de alminnelige domstoler, jf. Domstolloven par. 1». Begrepet tvist er definert slik:

Med tvist forstås at et krav er fremsatt og bestridt, helt eller delvis.

Vilkåret sier videre at:

Det kan være en tvist selv om saken består av flere spørsmål og de faktiske og rettslige tvistegrunnlag er ulike. Det er en tvist selv om spørsmålene fremmes i flere saker.

Ifølge pkt. 1.6 er den «samlede erstatning ved hver tvist» begrenset til kr 100 000. Pkt. 1.7 angir at «Egenandel 4 000 kroner med tillegg av 20% av det overskytende».

Sikrede søkte 22.8.23 om retts hjelpdekning for en tvist med en nabo, firma N AS, om en servitutt og flytting av VA-ledninger. Sikrede oppga i søknaden at:

Det er dessverre slik at jeg/vi har havnet i en konflikt rundt vår private stikkledning med nabo. Vi har en detaljert tinglysning med ordlyd om at naboen forplikter seg til ikke å bygge over eller inntil vår stikkledning, se nedenfor. Naboen har nå via advokat varslet at de vil ta denne tinglysningen til Jordkifteretten (mail lagt ved lenger ned) for å få anledning til å endre/flytte våre rør. Dette er ikke noe vi ønsker da en omlegging gjør at vårt vann- og avløp vil få flere svinger og i tillegg bli vesentlig mindre tilgjengelig hvis noe skulle skje på et senere tidspunkt.

Foretaket reiste spørsmål om det var oppstått en tvist. Sikrede svarte 23.8.23 bl.a. at:

..sikredes... VA-ledninger går over P.... I henhold til tidligere innsendt servitutt, har han rett til å nekte naboen i P... å bygge noe over hans VA-ledninger. Dette har ikke naboen bestridt. Det det er tvist om i denne saken er hvorvidt naboen i P... har rett til å få flyttet ..sikredes.. VA-ledninger ved å reise sak om omskiping for jordskifteretten.

Foretaket etterlyste 26.1.24 status i saken. Sikrede svarte 29.1.24 at tvisten ble løst ved forlik. Partene hadde inngått en avtale relatert til flytting av VA-rør. Avtalen signert 6.10.23 og tinglyst 13.12.23 besto av 19 punkter. Pkt. 1 fastslo at «Partene er enige om følgende bruk og tilpasning av eksisterende felles infrastruktur og ny bebyggelse: ..», og i de følgende punktene var det i tillegg til avtalen om plassering av VA-ledninger også punkter som omhandlet bla. utarbeidelse av vei over sikredes adresse. Pkt. 12 fastslo følgende om veien:

Veien som går over P... B, skal legges om før det søkes om ferdigattest for et prosjekt med to boenheter på Eiendommen. Veien skal opparbeides inntil eiendomsgrensen mot nord, med inntil 0,5 meter grøft på hver side av veien og 2,5 meter effektiv asfaltert veibredde, som vist på vedlegg 1. Veien skal opparbeides med skjerming mot hagen til P... B. Skjermingen skal ligge inntil grøften.

Tiltaket skal tilpasses eventuell eksisterende infrastruktur, herunder rør og ledninger, og det kan derfor være nødvendig med mindre justeringer.

Hvis det er nødvendig å utvide veibredden utover 2,5 meter, for å få ferdigattest for en ny boenhet på Eiendommen, kan veien opparbeides i nødvendig bredde. Bredden kan likevel ikke overskride maksimalt 4 meter inkludert grøft.

Kostnader ved omlegging av veien skal dekkes av eierne av Eiendommen. Drift og vedlikehold av veien skal skje i samsvar med kapittel VII i veiloven.

Eierne av P ... og ... B skal i samråd finne en hensiktsmessig løsning for lagring av snø for P.. .. og .. B, samt belysning langs felles adkomstvei.

Foretaket mottok etter dette krav om refusjon for sikredes utgifter og utbetalte kr 77 725 under rettshjelpforsikringen.

Etter det opplyste mottok foretaket 2.6.25 søknad om ny rettshjelpsdekning tilknyttet sak om naboens plassering av garasje. Foretaket svarte 3.6.25 at det anså dette som en fortsettelse av eksisterende tvist.

Sikrede søkte deretter 7.7.25 om ny rettshjelpdekning for tvist om adkomstvei med følgende forklaring:

Naboeiendommen (P.. c og d) til ..sikrede.. i P.. b, har en rett til å flytte adkomstveien som går over ..sikredes.. eiendom. I avtalen er veiens plassering og utbredelse presisert. Det er klart presisert at veien maksimalt skal ha en asfaltbredde på 2,5 meter, maksimalt 0,5 meter grøfter og at den skal ligge inntil eiendomsgrensen mot nord. Nå har utbyggeren opparbeidet en mye bredere vei enn det som er klart presisert i avtalen, samtidig som det er utført terrenginngrep på ..sikredes.. eiendom. Dette er ulovlig arbeid utført på annen manns eiendom, uten tillatelse eller hjemmel. Dette er en helt ny tvist som er utløst av at naboen har påbegynt arbeider på ..sikredes.. eiendom uten tillatelse. De har rett til å opparbeide veien med en alminnelig god utførelse innenfor de angivelser som fremgår av avtalen. Nå er det opparbeidet en vesentlig bredere vei enn det som følger av avtalen. I tillegg er det utført terrengendringer på eiendommen som ikke har noen hjemmelsgrunnlag.

Vår vurdering er at den rimeligste og mest effektive måten å angripe denne saken på, er ved å ta ut en sak om rettsutgreiing for jordskifteretten. På den måten kan man få en bindende avklaring på hva naboen har rett til å gjøre i forbindelse med omlegging av adkomstveien over ..sikredes.. eiendom. Når dette spørsmålet er endelig avklar er det vanskelig å ikke tilbakeføre eiendommen slik den skal være.

[...]

Årsaken til denne tvisten er en annen enn den tidligere tvisten som ble utløst av en uenighet av om naboen hadde rett til å flytte ..sikredes.. VA-ledning, som lå på naboens eiendom. I denne saken er årsaken til tvisten

at naboen har tatt seg til rette på vår manns eiendom og etablert en vei langt utover det som er avtalt.

Det underliggende faktum:

Faktumet i denne saken er et annet enn i den tidligere saken. Det er en annen avtale som saken gjelder og det er en annen gjenstand. Den andre tvisten gjaldt VA-ledninger, mens denne saken gjelder hva naboen har rett til å gjøre på ..sikredes.. eiendom vedrørende flytting av veien.

Sammenhengen mellom kravene:

Det er ingen klar sammenheng mellom kravene, utover at det er samme utbygger på naboeiendommen som prøver å ta seg til rette. Den forrige tvisten ble avsluttet med .. et minnelig forlik. At naboen 1,5 år etter dette tar seg til rette på vår manns eiendom og etablerer en vei som er klart større enn de klare angivelsene i avtalen, har hverken felles underliggende faktum eller rot i de samme årsakene.

Foretaket reiste spørsmål om tvisten hadde tilknytning til saken meldt 3.6.25 eller var en ny sak.

Sikrede hevdet 9.7.25 at «Dette er en helt ny sak uavhengig av avslaget 3/6-25. Avslaget 3/6-25 gjaldt utformingen av garasjen på nabotomten. Denne tvisten gjelder hvordan naboen har tatt seg til rette på ..sikredes.. tomt».

Foretaket avsto 10.7.25 ny rettshjelpdekning og hevdet den nye saken var en fortsettelse av tvisten om VA-ledninger. Det viste til at utforming av veien var inkludert i den tinglyste avtalen som ble inngått mellom partene i 2023, og dermed et moment i tvisten med dekningsbekreftelse 25.8.23. Ifølge avtalens pkt. 12 var partene enige om hvordan veien over sikredes tomt skulle opparbeides. Sikrede hadde opplyst at den nye tvisten gjaldt krav som følge av brudd/mislighold av den tinglyste avtalen. Det var derfor årsakssammenheng og nær sammenheng mellom kravene, som også gjaldt mellom samme parter. Det var derfor ikke avgjørende at spørsmålet nå gjaldt opparbeidelse av veien på sikredes eiendom, mens det tidligere spørsmålet gjaldt VA-ledninger på motpartens eiendom.

Foretaket viste til FinKN 2015-482 hvor nemnda uttalte at «Formuleringen 'tvist' utgjør forsikringstilfellet i rettshjelpsforsikringen, og alminnelige årsaks betraktninger tilsier at alle krav som kan henføres til samme tvist skal regnes som en del av denne tvisten. ..». Det viste også til FinKN 2013-185, 2012-121 og 2012-071, samt til FinKN 2025-417 hvor nemnda uttalte at «Forliket er en direkte følge av den opprinnelige tvisten i den forstand at den innledende tvisten er en nødvendig betingelse for tvisten om forliket. Det er derfor årsakssammenheng mellom den opprinnelige tvisten og saken her, jf. FinKN 2015-482. Det følger av alminnelige forsikringsrettslige årsaksprinsipper at tap som følge av et inntruffet forsikringstilfelle skal henføres til det opprinnelige forsikringstilfellet. Forsikringstilfellet i rettshjelpsforsikringen er 'tvist' og nye krav som følger av en allerede inntruffet tvist må henføres til denne tvisten, jf. bl.a. FinKN 2020-879 og 2022-871». Foretaket hevdet det var klart at opparbeidelse av vei hadde vært en del av den originale tvisten siden opparbeidelse var inkludert i avtalen, og det forelå dermed årsakssammenheng, og de nye kravene måtte henføres til det opprinnelige forsikringstilfellet. Dette medførte at dekningstilsagnet fra den opprinnelige tvisten fortsatt var gjeldende, og det gjensto kr 22 275 av dekningen.

Sikrede klaget 5.9.25 og bestred at tvisten han nå krevde rettshjelpdekning for var en videreføring av tidligere sak. Foretakets kundeombud opprettholdt 9.10.25 avslaget med henvisning til vilkårspkt. 1.4. Det kunne ikke se at det forelå nytt faktum og nye krav, idet det var inngått en avtale om bruk og tilpasning av eksisterende felles infrastruktur og ny bebyggelse, jf. avtalens pkt. 12 som gjaldt opparbeidelse av vei over sikredes tomt. Det anså det fremsatte krav for å være en naturlig fortsettelse av den opprinnelige tvisten, og at det ikke forelå et nytt forsikringstilfelle.

Sikrede sendte 28.12.26 klage til Finansklagenemnda, og foretaket sendte inn tilsvaret 23.1.26. Ytterligere kommentarer i anledning klagen ble sendt av sikrede 1.2.26 og 19.2.26.

Sikrede krever rettshjelpforsikring for ny tvist om ulovlig opparbeidelse av vei og terrenginngrep på deres eiendom. Det dreier seg ikke om en videreføring av tidligere VA-tvist som ble avsluttet ved et minnelig forlik i 2023. Den tidligere tvisten gjaldt spørsmål om naboens rett til å flytte en VA-ledning på sin eiendom, mens den nye gjelder nye fysiske og rettsstridige handlinger på sikredes eiendom utført nesten to år etter forliket.

Den nye tvisten kunne objektivt sett ikke oppstått tidligere og utgjør et nytt forsikringstilfelle, slik at foretakets tolkning er urimelig og i strid med vilkårene. I forliket fra 2023 var det også regulert rammene for en eventuell fremtidig omlegging av adkomstvei, og veien naboen opparbeidet i 2025 overskred klart disse rammene med hensyn til bredde og terrenginngrep på sikredes eiendom. Sikrede hevder det ikke er avgjørende at adkomstveien var omtalt i forliksavtalen, siden den nye tvisten gjelder fysiske inngrep på deres eiendom, dvs. et annet rettsgrunnlag enn VA-saken, som gjaldt ledninger på naboens eiendom.

Etter plan- og bygningsloven (pbl.) § 32-3 er det ulovlig å utføre arbeid på annen manns eiendom uten hjemmel, og naboens handlinger utgjør et selvstendig rettsbrudd, og ikke en videreføring av tidligere tvist. I nemndspraksis er det vektlagt i vurderingen av om det er én tvist om det er direkte årsakssammenheng mellom kravene, om de bygger på samme faktiske og rettslige grunnlag og om de gjelder samme gjenstand, jf. FinKN 2021-276, 2018-747, 2019-472 og 2019-816. I nyere praksis er det vektlagt om det foreligger tidsmessig avstand og nye handlinger, jf. FinKN 2024-1143. At samme parter er involvert er ikke avgjørende når det foreligger nye handlinger og faktum, jf. FinKN 2018-747 og 2019-472. Det er ingen direkte årsakssammenheng mellom VA-tvisten og senere veisak. Sakene gjelder ulike forhold på ulike eiendommer med vesentlig tidsmessig avstand. Den nye tvisten oppsto som en direkte reaksjon på nye, ensidige inngrep, og ikke som en fortsettelse av tidligere uavklarte forhold, slik at det ikke forelå noen løpende konflikt i perioden. Foretakets tolkning, som fratar sikrede dekning for alle fremtidige og selvstendige rettsbrudd fra samme nabo, har ikke støtte i rettshjelpvilkårene. I den nye tvisten, som ble ført for jordskifteretten, ble det inngått forlik etter rettsmekling, og sikrede har båret samtlige kostnader ved prosessen.

Forsikringsforetaket avviser ansvar for rettshjelp og anfører at det kun foreligger én tvist under forsikringen. Tvisten det opprinnelig ble søkt dekning for gjaldt uenighet om innholdet i en tinglyst servitutt på motpartens eiendom mht. VA-ledninger. Denne tvisten ble løst ved avtale i 2023. Den nye tvisten i 2025 gjelder uenighet om gjennomføringen av avtalen.

Vilkårene pkt. 1.4 fastslår at det kan foreligge én tvist selv om saken har flere spørsmål med ulike faktiske og rettslige grunnlag, og at det kan være flere saksanlegg for de ulike spørsmålene. Ifølge nemndspraksis beror avgjørelsen på en konkret helhetsvurdering, om saken står mellom samme parter, om gjenstand for tvisten er den samme og om den underliggende årsak er felles for kravene, se FinKN 2010-328, 2012-276 og 2013-406. Disse momentene er relevante uavhengig av faktum, og om det er nær sammenheng/årsakssammenheng mellom kravene er av stor betydning, jf. FinKN 2023-407. Her er begge kravene/sakene mellom samme parter og knyttet til sikredes eiendom og inngripen i den. De knytter seg begge til bruk og tilpasning av felles infrastruktur og bebyggelse i forbindelse med denne eiendommen, og foretaket mener begge kravene oppsto pga. usikkerhet rundt den tinglyste servitutten i 2023. Kravet om omskiping oppsto i forbindelse med dette, noe som resulterte i en ny felles avtale. Det er klart at uenigheten om avtalen er knyttet til denne uenigheten, og at opparbeidelse av veien har vært en del av den originale tvisten ettersom opparbeidelse er inkludert i partenes avtale fra 2023. Foretaket mener det derfor foreligger nær årsakssammenheng, og at det nye kravet kan henføres til det opprinnelige forsikringstilfellet, jf. FinKN 2025-417.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for rettshjelp for ny tvist.

Sikrede har rettshjelpforsikring som omfatter «utgifter - saksomkostninger - ved tvist oppstått i forsikringstiden, og hvor tvisten hører inn under de alminnelige domstoler, jf. Domstoloven par. 1». Begrepet tvist er definert slik:

Med tvist forstås at et krav er fremsatt og bestridt, helt eller delvis.

Vilkåret sier videre at:

Det kan være en tvist selv om saken består av flere spørsmål og de faktiske og rettslige tvistegrunnlag er ulike. Det er en tvist selv som spørsmålene fremmes i flere saker.

Den «samlede erstatning ved hver tvist» er begrenset til kr 100 000.

Den første tvisten gjaldt uenighet om innholdet i en tinglyst servitutt på motpartens eiendom mht. VA-ledninger. Denne tvisten ble løst ved avtale i 2023. Den nye tvisten i 2025 gjelder krav om at motparten har brutt avtalen ved opparbeiding av vei på sikredes eiendom i strid med avtalen. Dette betyr at tvist 1 og forliksavtalen er en nødvendig betingelse for at tvist 2 kunne oppstå.

Ifølge nemndspraksis regnes flere krav som del av samme tvist dersom det er direkte årsakssammenheng mellom kravene. Dette begrunnes med generelle forsikringsrettslige periodiserings- og årsaksprinsipper knyttet til spørsmålet om samvirkende skadeårsaker, jf. særlig avgjørelsen i FinKN 2020-467 og FinKN 2026-108 med henvisning til Bull og Wilhelmsen, Forsikringsrett s. 276-279. Situasjonen er da at et inntruffet forsikringstilfelle – her sikredes tvist om VA ledning på motpartens eiendom – virker sammen med en ny årsak – her påstand om brudd på forliket ved at motparten tar seg til rette på sikredes eiendom – og fører til et nytt krav – her krav om at veien omarbeides. Spørsmålet om det nye kravet skal utgjøre et nytt forsikringstilfelle – her en ny tvist – er et spørsmål om tolkning av formuleringen «hver tvist» og når årsakskjeden fra det første kravet er brutt. Dette er igjen et spørsmål om krav 2 må regnes som en påregnelig følge av krav 1, dvs. om krav 1 øker risikoen for at en nytt krav oppstår, se nærmere FinKN 2020-467 og 2025-1225.

I nemndspraksis er det videre lagt til grunn at dersom sikrede får dom for sitt krav eller hvor sikrede og motparten inngår forlik, men hvor motparten ikke oppfyller dommen/forliket og sikrede reiser nytt krav om oppfyllelse, er det nye kravet en direkte videreføring av den opprinnelige tvisten, FinKN 2019-498: ny tvist mot samme motpart for manglende oppfyllelse av første tvist; FinKN 2015-482 og FinKN 2013-185: ny tvist mot samme motpart om forståelsen av rettsforlik.

Sikrede viser til at kravene har forskjellig rettslig grunnlag. Dette er ikke avgjørende når det er årsakssammenheng mellom de to tvistene, jf. også at samme tvist ifølge vilkårene kan angå flere rettslige spørsmål.

Sikrede viser til at det er to år mellom de to tvistene. Tidsforløpet har betydning i saker hvor det er spørsmål om flere tvister kan føres tilbake til samme underliggende faktum eller rettslig grunnlag, men ikke hvor det er årsakssammenheng mellom tvistene. Det avgjørende her vil være om årsakskjeden fra den første tvisten er brutt, dvs. om det er påregnelig at tvist to oppstår, jf. Bull og Wilhelmsen, Forsikringsrett, 2024, s. 278 og 279 med referanser til Rt. 1974 s. 410 og Rt. 1977 s. 985.

Utgangspunktet her er at partene var uenige om naboen hadde rett til å flytte VA-ledning på sin eiendom. Dette ble løst ved en forliksavtale som bl.a. regulerer naboens rett til å opparbeide vei over sikredes eiendom. Når partene inngår en forliksavtale fremstår det i utgangspunktet ikke

upåregnelig at uenigheten fortsetter gjennom uenighet om tolkning av denne avtalen, jf. også nemndspraksis nevnt ovenfor hvor ny tvist angående tolkning av et inngått forlik regnes som en direkte videreføring av den opprinnelige tvisten som førte til forliket.

Ut fra dette må tvisten om veien regnes som en videreføring av tvisten om VA-ledningen. Det er da ikke grunnlag for ny rettshjelpdekning.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).